

Effektivare arbete och ökad ergonomikunskap

Arbetsplats: Nya Essunga Plantskola AB, Essunga

Kontaktperson: Peter Carlsson, tel. 0512-520 11

**Arbetslivsfondens
handläggare:** Ingvar Karlsson, Skaraborgs län

Skribent: Tomas Persson

Sammanfattning: Med hjälp av ny utrustning och utbildning i ergonomi har man lyckats genomföra stora förbättringar och tidsbesparingar i en annars fysiskt påfrestande arbetsmiljö. Utan hjälp från Arbetslivsfonden hade projektet endast kunnat genomföras till 40%.

BAKGRUND

Företaget som är ett familjeföretag, startades 1937 och drivs idag av den tredje generationen.

Verksamheten består dels av odling av parkträd, prydnadsbuskar, barrväxter och perenna växter, samt minutförsäljning av växter i ett Garden Center.

Företagets kunder utgörs av anläggningsföretag, byggnadsföretag, kommuner, kyrkogårdsförvaltningar samt av privatpersoner. En stor del av försäljningen går till norra Sverige. Företaget har sin högsäsong under vår- och höstmånaderna

Projektets totalkostnad: 1'687 kkr

Beviljat bidrag: 295 kkr

APP genomförandetid: 1994-05-01 -
1995-03-31

Omsättning: 1993: 4'300 kkr
1994: 6'700 kkr

Antal anställda: 10 st (4 kvinnor och 6 män)

Samtliga berörda av APP.

Sjukfrånvaro dagar per anställd och år:

	1993	1994	1995 (budget)
--	------	------	---------------

Korttid	3,1	2,5	1,0
---------	-----	-----	-----

Långtid	3,0	0	0
---------	-----	---	---

Företagets personal består åldersmässigt av två grupper, där den ena halvan ligger omkring 30 år, och den andra omkring 60 år. Några "40-åringar" har tidigare slutat till förmån för ett mindre fysiskt påfrestande arbete, och tidigare provanställda har slutat pga ett tungt och påfrestande arbete.

Härav har företagsledningen beslutat om åtgärder till en förbättrad arbetsmiljö, för att förebygga förslitningsskador och ohälsa.

MÅLSÄTTNING

Syftet med APP har varit att reducera tungt fysiskt arbete, samt att skapa ett större arbetsinnehåll med en ökad och breddad kunskap hos personalen. Genom

ett fördelat större ansvar till var och en, finns förutsättningen till en ökad produktivitet och en större servicenivå.

APP innehåller åtgärder som riktar sig till arbetsorganisationen, det psykosociala och till den rent fysiska arbetsmiljön.

De insatser som företaget inriktat sig på är följande:

Fysisk arbetsmiljö

- * Planteringsmaskin, som eliminerar det traditionellt tunga arbetet med spade, desutom görs en tidsvinst.

- * Trädupptagare, som även eliminerar tungt fysiskt grävarbete

- * Vagn/specialbord för plantering av växter i krukor, med anpassade mått som möjliggör en korrekt arbetsställning. Här finns även arbetsmaterialet såsom krukor, torv och växter inom lämpligt avstånd.

- * Ombyggnad av packhall, med packbänkar och arbetsmaterial i ett ergonomiskt och flödesriktigt utförande. Här skall även material och färdigvaror kunna hanteras med truck.

- * Truck, för ett förenklat och arbetsbesparande materialflöde.

- * Kyllager för växter, istället för jordslagen hantering.

Organisation och psykosocial arbetsmiljö

- * Odlingskunskap

- * Växtrådgivning

- * Odlingskalkyler och egenkostnader

- * Växtpass och EU-regler

- * Införsel, importrestriktioner och tull

- * Ergonomi

- * Hjärt och lungräddning

- * ABC-olycksfallskurs

- * Studiebesök till några danska plantskolor

Samarbetet med Arbetslivsfonden har uppfattats som bra. Ansökningen var utan större problem, och något som förstärkt intrycket var den "mellanredovisning", som ägde rum. Då kunde de olika åt-

gärderna och ev förändrade förutsättningar diskuteras.

GENOMFÖRANDE

Initiativet till APP togs av företagets vd. Inför risken att personalen genom ett tungt fysiskt arbete skulle slås ut, och möjligheterna till nyrekrytering uppfattades som små, beslutades det om en satsning på en totalt förbättrad arbetsmiljö. Även företagets planerade ekonomiska utveckling var beroende av personalens deltagande, kunskap och insikt i dess verksamhet.

För att skapa ett företag med bättre förutsättningar på marknaden, drogs riktlinjer upp om lämpliga åtgärder. Hela företaget samlades till information, och personalen kunde själva delta i projektets utformning.

I stort har man genomfört de ursprungliga idéerna som man hade, men insett att många svåra belastningssituationer kunde förbättras genom ergonomi och i en ökad kunskap om lyftteknik. Ombyggnaden av packhallen mm. ägde rum under oktober månad, vilket innebar en försvårad situation, då verksamheten hade högsäsong. Detta klarades emellertid då hela personalen var att betrakta som eldsjälarna i APP.

Externa deltagare i APP har varit kursledare från bl a Essunga Kommun, Växtinspektionen och Previa.

Projektet har finansierats med extrainsatser från företagets sida. Om inte samarbetet med ALF varit möjligt, hade förmodligen endast 40% av APP blivit genomfört.

I framtiden ämnar företaget fortsätta arbetet med att förbättra sin arbetsmiljö.

RESULTAT

Det genomförda APP uppfattas som mycket positivt av hela personalen.

Genom gjorda investeringar i fysiska hjälpmedel har många tunga belastningssituationer försvunnit. Även tidsbesparingar i arbetet har möjliggjort att odlingen av antal växter kunnat öka.

Tidigare kunde fyra man plantera 1'500 träd under en vecka. Nu planterar samma manskap 5'000 träd på tre dagar, vilket är en god produktivitetsökning.

Utbildningen har möjliggjort att delegeringen av arbetsuppgifter och ansvar kunnat öka på ett betydande sätt. Vidare har de fysiska hjälpmedlen tillsammans med genomförd utbildning, höjt kompetensen och skapat ett större engagemang och motivation.

Genom en ökad kompetens kan den enskilde medarbetaren lättare arbetsrotera, vilket även har förstärkt lagandan tvärs igenom hela företaget.

De olika insatserna har sammantaget förbättrat företagets totala arbetsmiljö. Tunga arbetsbelastningar har eliminerats, samtidigt som utbildningar bl a skapat insikt och större förståelse för verksamheten. Detta har hjälpt företaget att höja sin kvalitet, kapacitetsutnyttjande och marknadsandel.

VÄRDERING

Nya Essunga Plantskola AB har i sitt APP tagit fasta på de arbetssituationer som är fysiskt tunga och som kan orsaka förslitningsskador. Detta gäller även de tunga monotona belastningarna.

Vidare har man genom utbildning breddat kunskapen om ergonomi, växtodling, försäljning och administrativt arbete. Även olycksfalls- och hjärt / lungräddningskurser har genomförts.

Ett studiebesök till danska kollegor har visat personalen hur andra företag kan verka i branschen. Denna resa gav inspiration och stärkte sammanhållningen hos företaget.

Idag har personalen en ökad kompetens med ett breddat arbetsinnehåll, och kan delta på ett bättre sätt i de olika arbetsuppgifterna. De kan även lättare överblicka sin egen arbetssituation.

Vid företagsbesöket framkom följande kommentarer från några olika projektdeltagare:

VD - Vi har nått de mål som vi hade satt upp. Nu måste vi ta vara på de förbättringar som vi har åstadkommit för att komma vidare. Vår personal är stärkt både kunskapsmässigt, arbetstekniskt och med ett större engagemang.

Några bland personalen - Vi har fått en mycket bättre arbetsmiljö. Det tunga arbetet med spade i många gånger blöt och tung jord har minskat. Det är idag mycket enklare att både ta upp och plantera träd och buskar. Med rätt lyftteknik spar vi ryggen.

- Arbetet i packhallen flyter mycket bra. Trucken sparar många tunga lyft, och vi kan arbeta på ett mera rationellt sätt.

- Man kan arbeta lättare vid den nya krukvagnen än på det gamla sättet. Studiebesöken gav många idéer

SAMMANFATTNING

Nya Essunga Plantskola AB har i sitt APP arbetat med förbättringar av fysisk och psykosocial arbetsmiljö.

För att kunna underlätta fysiskt tunga arbeten, valde företaget att satsa på följande delprojekt:

- * Planteringsmaskin
- * Trädupptagare
- * Vagn / specialbord för plantering i krukor
- * Ombyggnad av packhall
- * Truck
- * Kyllager

Planteringsmaskinen ersätter tungt och monotont arbete som annars utförs med spade. Investeringen har varit lyckosam, då den dels eliminerat det tunga manuella arbetet, samt även höjt produktiviteten i form av en volymökning.

Trädupptagaren kan skötas av samtlig personal, och arbetet utgörs inte som tidigare av en stor fysisk ansträngning.

"Krukvagnen" ger en riktig arbetsställning, där växter, krukor och torv

finns inom lämpligt avstånd. Tidigare fick personalen sträcka sig efter de olika komponenterna.

Packhallen har fått ett förhöjt innertak, som möjliggjort att en nyanskaffad truck kan användas. Här sampackas växter för leverans på pall. Lokalen har isolerats och försetts med en ändamålsenlig belysning och värme. Plats för lastning/lossning har anlagts. Sammantaget har en väsentlig förbättring av arbetsmiljön skett, som tagit bort fysiska belastningar och olycksfallsrisker, och dessutom skapat en rationellare hantering.

Ett kyllager har inretts, vilket tagit bort tung hantering med att jordslå växter i väntan på distribution. Härigenom uppnås även en högre kvalitet på levererade växter.

För att kunna stärka organisationen och förbättra den psykosociala arbetsmiljön investerade företaget i utbildningar inom olika områden. De genomförda utbildningarna är följande:

- * Odlingskunskap
- * Växtrådgivning
- * Odlingskalkyler och egenkostnader
- * Växtpass och EU-regler
- * Införsel, importrestriktioner och tull
- * Ergonomi
- * Hjärt och lungräddning
- * ABC-olycksfallskurs

* Studiebesök till några danska plantskolor

Utbildningarna har vänt sig till samtlig personal. Härigenom har alla lättare för att delta i de olika arbetsuppgifterna i verksamheten.

De olika delprojekten har varit uppskattade bland personalen, och ger sammantaget en stor förbättring av arbetsmiljön. Inom många arbetsområden har det dagliga arbetet förenklats fysiskt, och helhetsbilden av arbetsplatsen har blivit tydligare för personalen. Detta har stärkt engagemanget i företaget, och visat att traditionsbunden verksamhet kan förändras och förenklas till det positiva.

Företagets vd, som varit den pådrivande i APP, har lyckats med att ta fram förnuftiga åtgärder, och har även lyckats i genomförandet med att skapa en helhet. Han har även haft stor hjälp av den övriga personalen som på ett engagerat sätt har deltagit i projektet.

Samhörigheten har stärkts bland personalen under arbetets gång, då man gemensamt genomfört utbildningar, tillfört ny utrustning/teknik och förbättrat sina förutsättningar genom en bättre arbetsmiljö. Även studiebesöken var positiva, då de visade arbetsmetoder hos branschkollegor.

APP har av företaget projekterats och genomförts på ett noggrant sätt.

	<i>Före</i>	<i>Minskning</i>	<i>Mål</i>	<i>Verkligt</i>
<i>Antal arbetsskador</i>	0		0	
<i>Sjukfrånvarodagar</i>				
<i>totalt</i>	25		10	
<i>Sjukfrånvaro/</i>				
<i>anställd</i>	2,5		1	
<i>Därav</i>				
<i>Korttidsfrånvaro</i>	2,5		1	
<i>Långtidsfrånvaro</i>	0		0	
<i>Antal ersättningsrekr.</i>				
<i>p.g.a. frånvaro</i>				
<i>Rehabiliterade</i>				
<i>Påbörjade</i>				
<i>rehabiliteringar</i>				
<i>Kapacitet/</i>				
<i>resursutnyttjande</i>				
<i>Ökad produktivitet</i>				
<i>Omsättning Mkr</i>				

Dnr 432/94

ISSN 1104-6449

Juni 1995